

SANKCJE UE

Pomoc prawnikom UE w poruszaniu się po pakietach sankcyjnych wobec Rosji

Główne wyniki webinarium zorganizowanego przez Fundację Prawników Europejskich (ELF) i Radę Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) w dniu 15 czerwca 2022.

Czerwiec 2022

WSTĘP

15 czerwca 2022 roku Fundacja Prawników Europejskich (ELF) oraz Rada Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) zorganizowały webinarium dla prawników na temat pakietów sankcji przyjętych przez Unię Europejską (UE) po rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Niniejszy dokument zawiera informacje wynikające z webinarium: najpierw program wydarzenia, następnie slajdy Powerpoint przygotowane przez prelegentów, a następnie część zawierająca pytania (od uczestników webinarium) i odpowiedzi (od właściwych prelegentów, w każdym przypadku przedstawicieli Komisji Europejskiej).

CCBE

SANKCJE UE

Środki wprowadzone po rosyjskiej inwazji na Ukrainę

Webinarium dla prawników organizowane przez Europejską Fundację Prawników (ELF) oraz Radę Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE)

15 czerwca 2022, 9:00 – 11:00 GET, online na platformie ZOOM

09:00 – 09:05 Powitanie

James MacGuill, Prezes Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE)

09:05 – 09:45 Sankcje UE i ich wpływ na prawników

Michael Stelzer and Mihai Keller, Dyrekcja Generalna ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych (FISMA), Komisja Europejska

09:45 – 10:15 Rola prawników w postępowaniu z sankcjami UE

- Jeroen Jansen, dorobek prawny i polityka UE
- Valerijus Ostrovskis, dorobek prawny i polityka UE

10:15 – 10:30 Rola samorządów i stowarzyszeń prawniczych w postępowaniu z sankcjami UE

Emma-Jane Williams, Samorząd prawniczy, Irlandia

10:30 – 11:00 Pytania i odpowiedzi

PRZEGLĄD SANKCJI UE

- Wspieranie celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE (WPZiB) i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ
- Dążenie do zmiany zachowań w celu zapobiegania konfliktom, ochrony praw człowieka lub reagowania na sytuacje kryzysowe, jako część zintegrowanego podejścia
- Starannie ukierunkowane by uniknąć niezamierzonych skutków. Wiele środków podlega wyjątkom (np. aby umożliwić dostarczenie pomocy humanitarnej)

Typy sankcji Unii Europejskiej

- Ograniczenia finansowe dotyczące osób i podmiotów (np. zamrożenie aktywów, zakaz udostępniania funduszy i środków ekonomicznych)
- Ograniczenia w przemieszczaniu się osób fizycznych (zakaz podróżowania)
- Ograniczenia gospodarcze i handlowe wobec państw spoza UE (zakaz importu i zakaz eksportu, embargo na broń)

Obecnie obowiązuje około 40 ograniczeń krajowych (geograficznych) i horyzontalnych (tematycznych)

PROCEDURA

Systemy sankcji wymagają dwóch rodzajów aktów prawnych UE

Rozporządzenie Rady stosowane bezpośrednio do osób podlegających jurysdykcji Unii Europejskiej

Decyzja Rady adresowana do krajów członkowskich Unii Europejskiej

○ Rada UE podejmuje jednomyślnie decyzje o przyjęciu, przedłużeniu lub zniesieniu systemów sankcji, zazwyczaj na podstawie wniosków Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Państwa członkowskie również mogą składać wnioski.

○ Sankcje UE mają zastosowanie wyłącznie w obrębie jurysdykcji UE

○ Komisja (DG FISMA) wraz z wysokim przedstawicielem (za pośrednictwem Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych) nadaje tym decyzjom moc prawną UE poprzez wspólne wnioski dotyczące rozporządzeń Rady, które są również przyjmowane przez Radę.

○ Państwa członkowskie są odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów

Przykłady sankcji UE

- **Terroryzm**
ISIL/ Da'esh i AL-Qaida (ONZ/ UE mieszany reżim)
- **Korea Północna**
Nielegalna działalność jądrowa (ONZ/ UE)
- **Iran**
Broń masowego rażenia (ONZ/UE); poważne naruszenia praw człowieka (UE autonomicznie)
- **Syria**
Powszechne i systematyczne naruszanie praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego (UE autonomicznie)
- **Rosja**
Destabilizacja Ukrainy, nielegalne zaanektowanie Krymu i Sewastopolu, 2022 inwazja na Ukrainę (EU autonomicznie)

Rola Komisji

DG FISMA

- Przygotowanie i doprowadzenie do przyjęcia aktów prawnych UE wprowadzających sankcje lub zmieniających je
- Wspieranie jednolitego wdrażania przez podmioty gospodarcze i państwa członkowskie poprzez informowanie, publiczne wskazówki i opinie prawne dotyczące interpretacji sankcji
- Monitorowanie egzekwowania sankcji UE we wszystkich państwach członkowskich
- Dopilnowanie, aby partnerzy zewnętrzni Unii przestrzegali sankcji UE przy wydawaniu środków finansowych UE
- Dopilnowanie, aby sankcje UE nie utrudniały dostarczania pomocy humanitarnej.

Oprócz tych formalnych kompetencji wykonawczych, Komisja nieformalnie wpływa na politykę w zakresie sankcji poprzez wkład techniczny i swoje opinie prawne dotyczące interpretacji.

Równolegle do prac nad sankcjami UE, Komisja Europejska zajmuje się również wdrażaniem statutu UE w sprawie blokowania (rozporządzenie Rady nr 2271/96).

Ukraina i sankcje UE

Przegląd sankcji UE dotyczących kryzysu na Ukrainie i inwazji Rosji na Ukrainę

- Integralność terytorialna Ukrainy (Rozporządzenie Rady (UE) No 269/2014) – stworzone w 2014, rozszerzone w 2022
- Sankcje ekonomiczne wobec Rosji (Rozporządzenie Rady (UE) No 833/2014) – stworzone w 2014, rozszerzone w 2022
- Krym i Sewastopol (Rozporządzenie Rady (UE) No 692/2014) – stworzone w 2014
- Sprzeniewierzenia (Rozporządzenie Rady (UE) No 208/2014) – stworzone w 2014
- Donieck & Ługańsk (Rozporządzenie Rady (UE) No 2022/263 – stworzone w 2022
- Białoruś (Rozporządzenie Rady (UE) No 765/2006 – rozszerzone w 2022

Inwazja Rosji na Ukrainę

środki sektorowe

Ekonomiczne sankcje wobec Rosji (Rozporządzenie Rady (UE) No 833/2014)

Finansowe

- Zakazy dotyczące szerokiego zakresu działań finansowych i inwestycyjnych, pomocy finansowej i transakcji z Rosją i rosyjskimi podmiotami państwowymi; całkowite wykluczenie Rosji z zamówień publicznych
- Zablockowanie rezerw i aktywów Rosyjskiego Banku Centralnego
- Oddzielenie niektórych banków rosyjskich od systemu informacyjnego SWIFT
- Ograniczenia dotyczące depozytów, banknotów, papierów wartościowych, usług ratingowych i usług kryptowalutowych

Militarne i techniczne

- Embargo na broń- w decyzji Rady 2014/512/CFSP
- Zakaz eksportu towarów podwójnego zastosowania i zaawansowanych technologii

Transport

- Ograniczenia w transporcie lotniczym, morskim i drogowym, w tym ograniczenia eksportowe

Energia

- Restrykcje na import ropy; zakaz importu węgla
- Zakaz eksportu dóbr używanych w przemyśle gazowym i naftowym; zakaz nowych inwestycji

Handel

- Zakaz eksportu dóbr luksusowych
- Zakaz importu żelaza i stali, cementu, produktów gumowych, drewna, wyrobów alkoholowych, wódki, wysokiej klasy owoców morza

Media

- Zakaz nadawania w UE niektórych rosyjskich państwowych środków masowego przekazu

Services

- Zakaz świadczenia usług na rzecz trustów
- Zakaz świadczenia usług w zakresie rachunkowości, audytu, doradztwa podatkowego, doradztwa w zakresie zarządzania, public relations i innych usług

Donieck i Ługańsk (Rozporządzenie Rady (UE) No 2022/263)

- Ograniczenia w stosunkach gospodarczych między UE a niepodlegającymi kontroli rządu obszarami obu regionów

Białoruś (Rozporządzenie Rady (UE) No 765/2006)

- Ograniczenia sektorowe podobne do tych nałożonych na Rosję

Indywidualnie nakierowane środki ograniczające

Integralność terytorialna Ukrainy (Rozporządzenie Rady (UE) No 269/2014)

- Embargo na broń - w decyzji Rady 2014/512/WPZiB
- Ukierunkowane środki finansowe: zamrożenie aktywów i zakaz udostępniania funduszy lub zasobów gospodarczych
- Zakaz podróżowania - w decyzji Rady 2014/145/WPZiB
- Wykazy: 1158 osób fizycznych i 98 podmiotów
- Osoby "powiązane" z osobami wymienionymi w wykazie
- Własność i kontrola

Inne systemy sankcyjne

Z rosyjskimi lub białoruskimi wykazami

2006

Białoruś (Rozporządzenie Rady (EU) Nr 765/2006)

2016

Libia (Rozporządzenie Rady (EU) 2016/44)

2019

Sankcje dot. Cyberataków (Rozporządzenie Rady (EU) 2019/796)

2002

Al-Kaida / ISIL (Rozporządzenie Rady (EU) Nr 881/2002)

2012

Syria (Rozporządzenie Rady (EU) Nr 36/2012)

2018

System dot. Broni chemicznej (Rozporządzenie Rady (EU) Nr 2018/ 1542)

2020

System sankcyjny Ogólnoświatowe Prawa Człowieka (Rozporządzenie Rady (EU) 2020/1998)

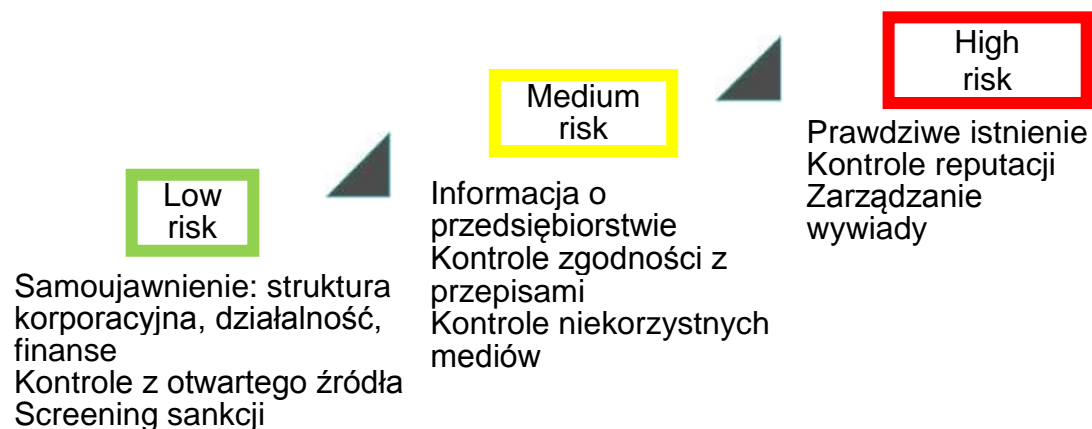
Inne inicjatywy KE

Po inwazji Rosji na Ukrainę

- FAQs
- Wymiana z sektorem prywatnym
- Nowe narzędzia informatyczne
- Grupa zadaniowa ds. zamrożenia i zajęcia
- Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie dodania naruszenia sankcji do kategorii przestępstw zgodnie z art. 83 ust. 1 TFUE; komunikat "W kierunku dyrektywy w sprawie sankcji karnych za naruszenie prawa Unii Europejskiej w zakresie środków ograniczających"
- Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty aktywów

ZOBOWIĄZANIA OPERATORÓW UE

- Klauzula dot. jurysdykcji
- Środki ograniczające: zobowiązanie rezultatu
- Klauzula wyłączenia odpowiedzialności
- Standard due diligence i klauzula zapobiegająca obejściom
  - Podejście oparte na ocenie ryzyka: ocena ryzyka, due diligence na wielu poziomach i bieżący monitoring
  - Znaczenie programu przestrzegania sankcji
  - Kary

Narzędzia:

Oficjalny Dziennik UE: [Official Journal of the EU](#)

Skonsolidowana lista: [Consolidated List](#)

Mapa sankcji: [Sanctions Map](#)

FAQs: opinie Komisji, lista właściwych organów krajowych:

[FAQs; Commission opinions; list of national competent authorities:](#)

[Whistleblower tool](#)

ROLA PRAWNIKÓW

Europejscy prawnicy zajmujący się sankcjami UE

- Usługi prawne są generalnie dozwolone - ale pozostaje kilka pytań...
- Rola doradcza a rola „strażnika”
- Proces akceptacji klienta — obowiązki w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, zgodność i względy dotyczące reputacji
- Sankcje finansowe (zamrożenie aktywów) i wymagane licencje na opłacenie opłat prawnych
- Zapewnienie i ułatwienie aby transakcje i inne działania były zgodne z sankcjami
  - Porady dotyczące sankcji
  - Programy zgodności
  - Klauzule sankcyjne w umowach
  - Uzyskiwanie zezwoleń (licencji) od właściwych organów krajowych (NCA)
  - Zaangażowanie i uzyskanie wskazówek od NCA i Komisji UE
  - Poświadczanie zgodności i statusu sankcji stron/opinie prawne
- Obrona prawna – reprezentowanie stron objętych sankcjami przed Radą UE i TSUE
- „Zmniejszanie szarej strefy” (rola doradcza)
- Pomoc klientom z jurysdykcji objętych sankcjami
- Specjaliści zajmujący się sankcjami a prawnicy innych specjalizacji: potrzeba ścisłej współpracy

Praktyczne wyzwania dla prawników mających do czynienia z sankcjami UE

- **Uzyskiwanie wskazówek na poziomie krajowym –
Właściwe władze krajowe i inne instytucje – wiedzieć,
dokąd się udać**
- **Informacje dostępne z UE i na poziomie krajowym –
różny stopień „przydatności”**
- **Banki - "opłacanie rachunków" - znaczenie licencji i
dobrych relacji bankowych**
- **Ustalenie faktów dotyczących struktury (biznesowej)
firm i osób fizycznych objętych sankcjami – due
diligence**
- **Względy reputacyjne**
- **Usługi prawne a usługi doradcze zakaz usług
zarządzania, PR i doradztwa podatkowego w VI
pakiecie UE**

Zgodność z sankcjami na poziomie firmy

Zalecane podejście do zgodności z przepisami dla osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą lub małych i średnich firm prawniczych

- Dowiedz się więcej o zakresie i wpływie sankcji
- Rozważ czy usługi prawne lub płatności były, są lub mają być świadczone na rzecz klientów lub stron trzecich z Rosji i Białorusi lub z nimi związanych. Udokumentuj wynik
- Jeśli Twoja firma może być narażona na kontakt z Rosją i Białorusią, sprawdź listy sankcji, zidentyfikuj odpowiednie prawo i zapewnij zgodność z nim w przypadku wykrycia jakichkolwiek trafień. Udokumentuj podjęte kroki.
- Upewnij się, że wszyscy właściwi pracownicy są świadomi i w pełni rozumieją swoje obowiązki w odniesieniu do systemu sankcji.

Zgodność z sankcjami na poziomie klienta

- Jeśli Twoja firma może być narażona na kontakt z Rosją i Białorusią, sprawdź listy sankcji, zidentyfikuj odpowiednie przepisy i zapewnij zgodność z nimi w przypadku trafienia. Udokumentuj podjęte kroki.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Zastrzeżenie

Niniejsze pytania i odpowiedzi wynikają z webinarium zorganizowanego przez ELF i CCBE 15 czerwca 2022 r. Informacje zawarte w tym dokumencie nie stanowią porady prawnej ani porady o jakimkolwiek charakterze, ani nie odzwierciedlają opinii organizacji i/lub prelegentów, którzy uczestniczyli w webinarium

Pytanie 1 : Nowy artykuł 5n Rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. z późniejszymi zmianami, zakazuje świadczenia, bezpośrednio lub pośrednio, usług w zakresie rachunkowości, audytu, w tym badania ustawowego, prowadzenia ksiąg rachunkowych lub doradztwa podatkowego. Zakaz dotyczy rządu Rosji oraz osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji.

Komisja Europejska w Opinii Komisji Europejskiej z dnia 29.08.2019 r. w sprawie stosowania odstępstw od zamrożenia funduszy oraz od zakazu udostępniania funduszy i zasobów gospodarczych wyznaczonym osobom i podmiotom zajęła stanowisko, że sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych, prowadzenie ksiąg rachunkowych, deklarowanie podatków i zapewnienie administracyjnego zarządzania przedsiębiorstwem, jak również uiszczanie należnych podatków, stanowią czynności, które można zakwalifikować jako podstawowe potrzeby przedsiębiorstwa w zakresie, w jakim są one niezbędne sine qua non, aby przedsiębiorstwo mogło nadal istnieć zgodnie z obowiązującymi je zobowiązaniami prawnymi.

Na podstawie powyższego, czy w ramach odstępstwa którejkolwiek z powyższych usług wymienionych w Opinii Komisji UE może być nadal świadczona na rzecz osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji? Jeśli nie, to wydaje się, że dozwolone odstępstwa dla podmiotów objętych sankcjami na podstawie rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014, są bardziej permissywne w porównaniu z odstępstwami od art. 5n Rozporządzenia 833/2014.

Odpowiedź 1: Opinia Komisji dotyczyła ewentualnego odmrożenia aktywów w ramach odstępstwa dotyczącego podstawowych potrzeb. W przypadku tego usługi księgowe rzeczywiście mogłyby stanowić ważny powód. Na to wszystko nakłada się nowy art. 5n. W związku z tym podmioty gospodarcze w UE mogą świadczyć usługi księgowe tylko wtedy, gdy są objęte odstępstwami określonymi w art. 5n. Wszystkie sankcje są jednak obwarowane zastrzeżeniem, że należy przestrzegać praw wynikających z Karty praw podstawowych UE.

Pytanie 2: Art. 5b ust. 1 Rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. z późn. zm. zakazuje przyjmowania depozytów od obywateli rosyjskich lub osób fizycznych

zamieszkałych w Rosji, lub osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji, jeżeli łączna wartość depozytów osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organu przypadająca na instytucję kredytową przekracza 100 000 EUR. W niektórych kręgach interpretowano to w ten sposób, że osoby prawne zarejestrowane lub mające siedzibę poza Rosją, których ostateczny rzeczywisty właściciel podmiotu spełnia kryteria określone w art. 5b ust. 1 (tj. obywatel rosyjski zamieszkujący w Rosji), ale nie spełnia kryteriów wyłączenia określonych w art. 5b, wchodzą w zakres rozporządzenia.

Odpowiedź 2: Proszę zobaczyć obszerny dokument FAQ dotyczący depozytów: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-deposits_en.pdf

Pytanie 3: Czy mówiąc, że usługi prawne nie są zakazane w ramach działalności doradczej, mają Państwo na myśli, że również pozasądowe usługi prawne (tj. te, które nie są ściśle związane z postępowaniem prawnym i obroną w sądzie) nie są zakazane (np. pomoc prawna przy transakcjach związanych z fuzjami i przejęciami, pomoc prawna przy inwestycjach w nieruchomości itp.)

Odpowiedź 3: Komisja Europejska wkrótce wyda wytyczne dotyczące art. 5n, określające zakres zakazu.

Pytanie 4: Jak Unia Europejska postrzega nagle przemieszczanie się pakietów akcji rosyjskich oligarchów po wprowadzeniu sankcji (np. Polyus Gold i niedawne przekazanie udziałów Saida Kerimova Funduszowi Islamskiemu)? Czy powinniśmy unikać współpracy z firmami, które od niedawna są własnością tych objętych sankcjami osób?

Odpowiedź 4: Operatorzy z UE muszą zachować najwyższą ostrożność, jeśli chodzi o osoby objęte zamrożeniem aktywów. Ponadto transakcje takich osób, które wydają się szczególne w kontekście ostatnich notowań, powinny być bardzo krytycznie przeanalizowane (zwłaszcza transakcje z krewnymi lub konstrukcjami prawnymi, które mogłyby ukryć własność i kontrolę). Zob. najczęściej zadawane pytania dotyczące obchodzenia przepisów i należytej staranności: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-circumvention-due-diligence_en.pdf

Pytanie 5: Czy mógłby Pan określić nowe narzędzia informatyczne, które mają pomóc w nawigacji po sankcjach? Czy możliwe byłoby stworzenie przez UE jednego narzędzia informatycznego, które łączyłoby wszystkie systemy sankcji?

Odpowiedź 5: Zawsze staramy się ulepszać nasze narzędzia skierowane do społeczeństwa (i jesteśmy dość dumni z Mapy Sankcji). W ramach Komisji pracujemy nad narzędziem, dzięki któremu sankcje będą bardziej przejrzyste. Inne prace informatyczne mają na celu lepsze połączenie państw członkowskich oraz umożliwienie skutecznej i bezpiecznej wymiany informacji.

Pytanie 6: Rozporządzenie 2022/576 nakłada sankcje na świadczenie niektórych usług na rzecz trustów lub innych porozumień prawnych, w których występuje powierzający lub

beneficjent. Będzie to miało zastosowanie do systemów emerytalnych (systemów oszczędności emerytalnych) ustanowionych na zasadzie trustu. Czy jest to celowe działanie? Czy mogą Państwo wyjaśnić tę kwestię i czego oczekuje się od takich programów emerytalnych w związku z przestrzeganiem tego przepisu?

Odpowiedź 6: Istotnie, powiernicze programy emerytalne są objęte zakazem usług powierniczych na mocy art. 5m. Takie programy mogą korzystać z odstępstwa jako że są wyraźnie wymienione w ust. 6 tego artykułu. Za udzielanie takich zezwoleń odpowiedzialne są właściwe organy krajowe.

Pytanie 7: Czy obywatel UE, będący akcjonariuszem lub dyrektorem spółki spoza UE, będzie ponosił osobistą odpowiedzialność, jeżeli spółka spoza UE, która, jak wspomniano, sama w sobie nie podlega sankcjom UE, nie uzna sankcji?

Odpowiedź 7: Obywatele UE są związani sankcjami UE nawet poza terytorium Unii. W większości państw członkowskich obowiązują sankcje karne w przypadku naruszenia sankcji. Obywatele UE muszą zatem zachować ostrożność, aby nie naruszać sankcji UE. Zob. najczęściej zadawane pytania dotyczące obchodzenia przepisów i należytej staranności: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-circumvention-due-diligence_en.pdf

Pytanie 8: Chciałbym zwrócić Państwa uwagę na pewien praktyczny przypadek. Kilka włoskich banków - przynajmniej tych z siedzibą w regionie Piemontu - odmawia otwarcia rachunków bankowych obywatelom rosyjskich, którzy nie byli legalnie rezydentami we Włoszech przed zatwierdzeniem pierwszej partii sankcji. W szczególności stosują taką politykę nawet wobec Rosjan ubiegających się o azyl. Według mojej najlepszej wiedzy, rozporządzenie nie przewiduje takiego zapisu i zastanawiałem się, czy taka uznaniowa praktyka ma miejsce w innych krajach UE.

Odpowiedź 8: Nie znając specyfiki przedstawionego przypadku, przyczyną może być nadmierne przestrzeganie przepisów przez operatorów finansowych. Jesteśmy świadomi tej kwestii i regularnie poruszamy ją z naszymi rozmówcami z sektora bankowego. Istnieją pewne narzędzia prawne, które mogą pomóc (np. prawo do rachunku bankowego), które mogą, ale nie muszą mieć zastosowania w tym konkretnym przypadku. Jeżeli banki dobrowolnie zdecydują się nie realizować pewnych możliwości biznesowych związanych z Rosją, istnieje możliwość skorzystania przez nie ze swobody zawierania lub niezawierania umów. Radzimy skontaktować się z bankami i właściwym organem krajowym i wyjaśnić swoją sprawę.

Pytanie 9: Dlaczego aktywa Rosji (które są "tymczasowo" zamrożone) nie są faktycznie wykorzystywane do pomocy we wspieraniu i odbudowie Ukrainy skoro ogromne zniszczenia Ukrainy są spowodowane barbarzyńską wojną Rosji. Czy Rosja nie jest odpowiedzialna za rekompensatę dla Ukrainy? Dlaczego więc sankcje mają być "tymczasowe", skoro wyraźnie powinny być stałe, albo nigdy nie powstrzymamy agresorów tego świata, takich jak Rosja i Putin. Sankcje wobec Rosji powinny być bardziej dotkliwe i trwałe.

Odpowiedź 9: Jesteśmy wspólnotą prawa. To nas odróżnia od Rosjan, którzy deprecją prawo międzynarodowe i wewnętrzne i najeżdżają swoich sąsiadów.

Możemy konfiskować tylko wtedy, gdy jest do tego podstawa prawna.

Komisja bardzo aktywnie poszukuje możliwości, aby to zrobić (np. na mocy prawa karnego).

Sankcje muszą mieć charakter tymczasowy, ponieważ ich celem jest zmiana zachowania. Jeśli nie ma szans na odzyskanie aktywów, dlaczego ktoś miałby zmieniać swoje postępowanie?

Komisja powołała specjalną grupę zadaniową: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_1828, której zadaniem jest usprawnienie procesu zamrażania aktywów (w szczególności wobec rosyjskich oligarchów), a także zbadanie możliwości konfiskaty. Środki mogą później trafić do wspólnego funduszu, aby pomóc Ukrainie i ukraińskim ofiarom w odbudowie po wojnie.

Pytanie 10: Donieck i Ługańsk: Dlaczego wydaje się, że prezydent Putin nie został włączony do pakietu indywidualnych sankcji?

Odpowiedź 10: Jest on wymieniony w załączniku I do rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014 ("Integralność terytorialna Ukrainy"), w wyniku agresji wojskowej przeciwko Ukrainie. W związku z tym podlega zamrożeniu aktywów, zakazowi udostępniania funduszy lub zasobów gospodarczych oraz zakazowi podróżowania.

Pytanie 11: Jakich dostawców oprogramowania do wyszukiwania sankcji Państwo polecają? Czy istnieje wyszukiwarka Komisji UE? Czy też bezpiecznie jest korzystać tylko z jednej (np. Nexis Diligence)?

Odpowiedź 11: Mapa Sankcji posiada funkcję wyszukiwania. Można wpisać dowolną nazwę w pole wyszukiwania, aby sprawdzić, czy uzyska się trafienie. Poza tym nie możemy udzielać rekomendacji. W tym celu zalecamy kontakt z właściwym organem krajowym.

Pytanie 12: Pytanie dotyczące zamrożenia aktywów: kto musi zapłacić za koszty takiego zamrożenia, np. luksusowe statki w porcie ponoszą wysokie koszty

Odpowiedź 12: Uważamy, że jest to obecnie pytanie, na które należy odpowiedzieć zgodnie z prawem krajowym (np. w prawie cywilnym, negotiorum gestio z prawa rzymskiego lub równoważne). Komisja zaproponowała w Dyrektywie w Sprawie Odzyskiwania Mienia, że państwa członkowskie mogą wymagać, aby ostateczny beneficjent opłacał koszty utrzymania. Wniosek ten musi jednak zostać jeszcze przyjęty i transponowany przez państwa członkowskie.

Pytanie 13: Rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r., z późniejszymi zmianami, zamraża "wszystkie fundusze i zasoby gospodarcze należące do, będące własnością, pozostające w posiadaniu lub pod kontrolą jakiegokolwiek osoby fizycznej lub osoby prawnej, podmiotów lub organów, lub powiązanych z nimi osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów, wymienionych w załączniku I". (art. 2)

Czy fundusze i zasoby ekonomiczne osób prawnych, które są podmiotami dominującymi LUB podmiotami zależnymi osób prawnych objętych sankcjami z załącznika I, również wchodzą w zakres rozporządzenia?

Odpowiedź 13: Proszę zobaczyć FAQ dotyczące zamrażania aktywów: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-assets-freezes_en.pdf.

Pytanie 14: W jakim stopniu można polegać na FAQs, biorąc pod uwagę, że pewne zachowania wcześniej wyraźnie wymienione jako dopuszczalne w FAQs zostały wyłączone w późniejszej wersji tychże (np. uznanie dywidend osobom podlegającym ograniczeniom w zakresie depozytów poprzez przesyłanie funduszy poza UE)?

Odpowiedź 14: Zawsze przedstawiamy nasze wskazówki z zastrzeżeniem, że tylko ETS jest kompetentny do autorytatywnej interpretacji prawa UE. To powiedziawszy, w tym procesie uczymy się również siebie. Jeśli wytyczne uległy zmianie, a operatorzy z UE dostosowali swoje zachowanie, właściwe organy krajowe państw członkowskich mogą wziąć to pod uwagę w swojej ocenie niektórych transakcji.

Pytanie 15: Właściwe organy krajowe (NCA) w Holandii stoją na stanowisku, że usługi prawne na rzecz osoby objętej sankcjami (prawnej) mogą stanowić zakazaną formę udostępniania "zasobów gospodarczych". Na poparcie tego stanowiska przytaczają opinię Komisji z dnia 19 czerwca 2020 r., C(2020) 4117 finalną. Aby dowiedzieć się, czy konkretne usługi prawne zostaną uznane za zakazane, prawnik będzie musiał zwrócić się do właściwego holenderskiego organu krajowego NCA i wyjaśnić, czym będzie się zajmował itd. Jest to wysoce problematyczne zarówno z punktu widzenia tajemnicy adwokackiej, jak i podstawowego prawa do pomocy prawnej. Czy prelegenci mogą się do tego odnieść?

Odpowiedź 15: Naszym zdaniem jest to prawidłowa interpretacja sankcji. Sankcje UE muszą być jednak odczytywane w ramach Karty Praw Podstawowych. Dlatego od indywidualnego przypadku zależy, czy pewne usługi prawne będą objęte zakazem, czy nie.

Pytanie 16: Moje pytanie dotyczy płatności za usługi prawne i dodatkowego skutku terytorialnego. Holenderski właściwy organ krajowy (NCA) stoi na stanowisku, że taka płatność wymaga również uprzedniego zezwolenia NCA, jeżeli nie jest wymagane odmrożenie środków. Na przykład, gdy klient dokonuje płatności z zagranicy w kraju, który nie jest związany sankcjami UE (tj. Rosja).

Przed wydaniem zezwolenia holenderski NCA chciałby otrzymać budżet i wyjaśnienie kosztów prawnych, które zostaną poniesione. To rodzi te same problemy, które przedstawione zostały w moim poprzednim pytaniu. Chętnie usłyszę przemyślenia prelegentów.

Odpowiedź 16: Jeśli aktywa osoby umieszczonej na liście trafią na teren Unii Europejskiej, muszą zostać zamrożone natychmiast i przez każdego, kto wejdzie w ich posiadanie. Do ich odmrożenia

konieczne jest zezwolenie właściwego organu krajowego.

Pytanie 17: Artykuł 5aa Rozporządzenia Rady UE nr 2022/428 zawiera zakaz angażowania się w jakiegokolwiek transakcje z rosyjskimi przedsiębiorstwami państwowymi lub kontrolowanymi przez państwo. Rozporządzenie nie wyłącza usług prawnych w swoim zakresie. Jak to rozporządzenie ma się do rozporządzenia 269/2014? Czy usługi prawne są dozwolone w stosunku do podmiotów objętych 5aa w 2022/428?

Odpowiedź 17: Usługi prawne nie są dozwolone, chyba że są niezbędne do wykonywania prawa podstawowego wynikającego z Karty Praw Podstawowych (tj. prawa do obrony; patrz następne pytania).

Pytanie 18: Moje pytanie dotyczy Artykułu 5aa i zakazu kontaktów/ z podmiotami państwowymi. Czy obejmuje on świadczenie usług prawnych na rzecz podmiotów wymienionych w załączniku XIX?

Odpowiedź 18: Jeśli chodzi o świadczenie powiązanych usług prawnych, Artykuł 5aa należy interpretować w świetle praw podstawowych chronionych na mocy Karty, w szczególności prawa do obrony. Przepis ten nie ma wpływu na świadczenie usług, które są ściśle niezbędne do korzystania z prawa do obrony w postępowaniu sądowym oraz prawa do skutecznego środka prawnego, o których mowa w art. 47 Karty praw podstawowych UE i art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Pytanie 19: Czy ograniczenie dotyczące świadczenia usług doradczych obejmuje również porady i konsultacje prawne skierowane do niewymienionej w wykazach spółki rosyjskiej?

Odpowiedź 19: Zakaz obejmuje wszelkie takie usługi świadczone na rzecz rządu rosyjskiego lub osób prawnych, podmiotów lub organów mających siedzibę w Rosji. Należy pamiętać, że jest to część środków sektorowych (Rozporządzenie 833/2014), a nie część indywidualnych środków finansowych, takich jak zamrożenie aktywów wobec osób wymienionych na liście (rozporządzenie 269/2014).

Pytanie 20: W Holandii istnieje niepewność co do interpretacji sankcji: usługi prawne MOŻNA zakwalifikować jako zasoby ekonomiczne. Holenderska Izba Adwokacka twierdzi zatem, że usługi prawników MOGĄ być zakazane. Czy możliwe jest zapewnienie większej jasności w tej kwestii? Widzimy, że prawnicy są obecnie niechętni do świadczenia jakiegokolwiek formy usług na rzecz osób (potencjalnie) objętych sankcjami. Zagroza to dostępowi do wymiaru sprawiedliwości.

Odpowiedź 20: To pytanie wiąże się ponownie z zasadą należytej staranności. Należy zachować szczególną ostrożność, gdy chodzi o osoby i podmioty umieszczone na listach (lub ich pełnomocników). Zobacz FAQ dotyczące obchodzenia przepisów i należytej staranności. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-circumvention-due-diligence_en.pdf Poza tym nie ma ogólnego zakazu świadczenia usług prawnych na rzecz obywateli Rosji. Proszę zauważyć, że Art. 5aa obejmuje

również świadczenie usług prawnych w ramach zakazu dla niektórych podmiotów rosyjskich. W sprawie przepisów dotyczących usług księgowych wydamy wytyczne. Wszystko należy czytać z zastrzeżeniem praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie Praw Podstawowych UE.

Pytanie 21: Pojęcie udostępniania funduszy lub zasobów ekonomicznych osobom lub podmiotom "powiązanych" z osobami objętymi sankcjami może stanowić wyzwanie w interpretacji, ponieważ jest bardzo szerokie w przeciwieństwie do pojęcia "kontroli". Czy mają Państwo jakieś praktyczne rady dotyczące interpretacji tego pojęcia?

Odpowiedź 21: Kluczowe słowa w tym przepisie to "[...] wymienione w załączniku I". Do Rady należy decyzja, która osoba/podmiot jest powiązana z wcześniej wymienionymi, i potencjalnie również umieścić je na liście. Ale w rzeczywistości ocena kontroli należy do operatorów w kontekście zamrożenia aktywów - wszystkie aktywa posiadane/kontrolowane przez osoby z listy muszą zostać zamrożone. Zobacz również Q1 naszego FAQ.

Pytanie 22: Czyli zasadniczo operator nie przeprowadza due diligence w celu oceny "powiązanych", osoba powiązana będzie wymieniona w załączniku?

Odpowiedź 22: Operatorzy nadal muszą przeprowadzać dokładne badania due diligence dotyczące własności/kontroli, która może ujawnić podmioty stowarzyszone lub powiązane z osobami wymienionymi w załączniku. W dyskusji (oraz w odpowiedzi na pytanie 21) zwrócono uwagę na to, że słowo "stowarzyszony" zapisane w rozporządzeniu odnosi się do czegoś bardzo konkretnego: do kryteriów umieszczania na liście stosowanych przez Radę. Zob. najczęściej zadawane pytania dotyczące obchodzenia przepisów i należytej staranności: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-circumvention-due-diligence_en.pdf.

Pytanie 23: Jakie są kary przewidziane za nieprzestrzeganie środków przewidzianych w rozporządzeniach UE? Są one przewidziane w poszczególnych ustawach państw członkowskich, prawda?

Odpowiedź 23: Zgadza się. Ponieważ obecnie w państwach członkowskich istnieje mieszanina sankcji karnych i administracyjnych, Komisja przedstawiła wniosek dotyczący uznania naruszeń sankcji za przestępstwo na szczeblu UE:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0247&from=EN>

Pytanie 24: Gdzie mogę znaleźć dyrektywę w sprawie odzyskiwania mienia?

Odpowiedź 24: Nowy wniosek (przyjęty 25 maja 2022 r.):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0245&from=EN>.

Pytanie 25: Czy ograniczenie dotyczące świadczenia usług ratingowych na rzecz jakiegokolwiek obywatela Rosji lub osoby fizycznej zamieszkałej w Rosji lub jakiegokolwiek osoby prawnej, podmiotu lub organu z siedzibą w Rosji (art. 5 j rozporządzenia UE 833/2014)

obejmuje również usługi scoringu kredytowego, które zgodnie z rozporządzeniem UE 1060/2009 zostały odróżnione od usługi ratingowej?

Odpowiedź 25: Proszę zapoznać się z naszym FAQ dotyczącym usług ratingowych.

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-credit-rating_en.pdf

Pytanie 26: Czy spółka z UE (EUco) może:

- i) posiadać niekontrolny udział w (nierosyjskim, nieunijnym) Newco, w której obywatel rosyjski (nie znajdujący się na wyraźnej liście zakazu) posiada mniejszościowy udział?**
- ii) sfinansować zakup udziałów w Newco w imieniu wspomnianego obywatela rosyjskiego.**

Odpowiedź 26: Tak. Ale trzeba uważać, aby nie naruszyć żadnego ze środków dotyczących sektora finansowego zawartych w Rozporządzeniu 833/2014. Istnieją dość daleko idące ograniczenia dotyczące udzielania finansowania w niektórych sektorach.

Pytanie 27: Czy Rozporządzenie Rady UE 833/2014, w zakresie, w jakim odnosi się do transportu morskiego, ma zastosowanie do wszelkich portów rosyjskich, w których portowe spółki operacyjne nie występują na żadnych listach sankcyjnych i obserwacyjnych?

Odpowiedź 27: Rozporządzenie 833/2014 zakazuje statkom pod rosyjską banderą dostępu do portów UE (art. 3ea). Operatorzy nadal muszą przeprowadzać dokładne badania due diligence, ponieważ zakazy związane z transportem morskim mogą mieć zastosowanie poprzez inne przepisy, takie jak zakazy eksportu.

Pytanie 28: W odniesieniu do rozporządzenia 833/2014: Jeśli produkt przedsiębiorstwa jest importowany do Rosji za pośrednictwem dystrybutora z UE, a przedsiębiorstwo nie ma żadnej kontroli nad tym, kto jest ostatecznym nabywcą, czy grozi mu odpowiedzialność w przypadku, gdy import skutkuje naruszeniem środków ograniczających, czy też odpowiedzialność spoczywa całkowicie na dystrybutorze?

Odpowiedź 28: Proszę zapoznać się z naszym FAQ dotyczącym ograniczeń związanych z eksportem. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/faqs-sanctions-russia-export-related-restrictions-russia_en.pdf

**Chcesz
wiedzieć
co
robimy?**

Odwiedź nas:

@EULawyersFound

European Lawyers Foundation

youtube

European Lawyers Foundation

www.elf-fae.eu